

Lomma kommun

Rektorn vid Bjärehovskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Bjärehovskolan
i Lomma kommun

Tillsyn i Bjärehovskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lomma kommun under vintern 2012/2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bjärehovskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 december 2012 och den 22 januari 2013.

Fakta om skolan

Bjärehovskolan ligger centralt i tätorten Bjärred och bedriver verksamhet i förskoleklass och årskurserna 1–9. Det går 704 elever i skolan, varav 59 går i förskoleklass. Elever och lärare är organiserade i olika arbetslag, ett med förskoleklass (F) och årskurserna 1–3, ett med årskurserna 4–6 och ett med årskurserna 7–9. I F-3 är klasserna åldersblandade. Antalet barn och elever per klass varierar mellan 26 och 30. Lärarna, förskollärarna och fritidspedagogerna utgör ett arbetslag, men är uppdelat organisatoriskt och lokalmässigt i två elevgrupper F-1:or och 2-3:or. Från och med årskurs 4 är klasserna åldershomogena och i årskurs 4–6 består de av mellan 19 och 26 elever per klass. Lärarna utgör ett arbetslag men delar även upp sig i små årskursvisa arbetslag. I varje årskurs finns tre parallellklasser. Årskurserna 7–9 består av 13 klasser. Antal elever varierar mellan 18 och 24 per klass. Lärarna ingår i årskursvisa arbetslag, men ingår också i ämnesarbetslag. Skolan leds av en rektor som tillika är områdeschef där budgetansvar för förskolor och fritidshem ingår i uppdraget. Till sin hjälp har rektorn en biträdande rektor med särskilt ansvar för schemaläggning och personalansvar för årskurs F-6.

Av Skolverkets statistik för år ²⁰¹²~~2011~~ framgår det att det är en lägre andel elever på skolan jämfört med riket som har nått målen för de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3. Av skolans statistik framgår att det under åren 2009–2011 var mellan 88 och 93 procent av eleverna i årskurs 3 som bedömdes nå målen i svenska. I matematik var det under samma period mellan 83 och 100 procent av eleverna som bedömdes nå målen i matematik. Skolans resultat visar på en ökad andel elever i årskurs 3 som bedöms att inte nå målen för ämnet. I årskurs 5 är det under samma period 100 procent av eleverna som når målen i ämnena hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa samt slöjd. I övriga ämnen är det varje år enbart någon enstaka elev som inte når målen.

Av Skolverkets statistik för åren 2008–2012 framgår att skolans genomsnittliga meritvärde varierar mellan 232,1 och 253,7 poäng. Under samma period är det mellan 96 och 98 procent av eleverna som når målen i alla ämnen. Av skolans statistik framgår att det framför allt handlar om ämnena matematik och kemi där enstaka elever inte når målen. Av Skolverkets statistik framgår vidare att

2013-03-01

ES

det finns en skillnad mellan flickors och pojkars måluppfyllelse där flickorna i högre utsträckning än pojkarna når de högre betygen i hem- och konsumentkunskap samt i de natur- och samhällsorienterande ämnena. Medan pojkarna i högre utsträckning än flickorna når de högre betygen i idrott och hälsa.

Helhetsbedömning

Bjärehovskolan har sedan många år tillbaka en mycket god måluppfyllelse, mätt i genomsnittligt meritvärde och andel elever som når målen i alla ämnen i årskurs 9. Rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och för skolans resultat. Personalen har utbildning för den undervisning som de bedriver. Skolan har prioriterat att utveckla sitt arbete med undervisning, betyg och bedömning. Inte minst för att implementera den nya läroplanen, Lgr 11. I detta avseende har det skett en utveckling sedan Skolverkets inspektion år 2005 där det framgick att undervisningen i högre utsträckning behövde utgå från de nationella målen. Skolan har en hög andel studiemotiverade elever. Denna studiemotivation tar sig dock ibland uttryck i en betygsstress och lärarnas fokus på de nya kunskapskraven riskerar att förstärka detta.

Generellt sätt har skolan ett bra arbete med särskilt stöd då det vid skolan pågår ett aktivt arbete med att identifiera, utreda och vidta åtgärder för att eleverna ska nå målen. Tillsynen visar dock att resursfördelning och stödåtgärder inte anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärarna gör. Under samma period som antalet elever per klass i de tidigaste årskurserna har ökat har måluppfyllelsen i årskurs 3 försämrats. Tillsynen visar att alla elever i de lägre årskurserna inte får sina behov av särskilt stöd tillgodosedda, detta eftersom utredningar ibland inte sker skyndsamt och i samråd med den kompetens hos elevhälsan som är behövlig. Även skolans arbete med åtgärdsprogram behöver förbättras.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lomma kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 14 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Resursfördelning och stödåtgärder ska anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Utredningen ska ske i samråd med elevhälsan.
- Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska en elev ges det särskilda stöd som behövs för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare framgår att rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska ett åtgärdsprogram utarbetas för eleven. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av läroplanen framgår att undervisningen aldrig kan utformas lika för alla elever då hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Resursfördelningen ska anpassas efter detta.

Vid Bjärehovskolan pågår ett strukturerat och aktivt arbete för att identifiera de behov som eleverna har och för att upptäcka om det finns elever som riskerar att inte nå målen. Personalen anmäler identifierade stödbehov till rektorn. Rektorn ser till att stödet utreds genom att klassföreståndaren gör en pedagogisk kartläggning. Denna sker ofta i samråd med arbetslaget och med den personal på skolan som arbetar som speciallärare alternativt har specialpedagogisk kompetens. Utifrån denna kartläggning sker utredningen i samråd med skolans elevhälsoteam. Där ingår kompetenserna kurator och skolsköterska och utifrån denna utredning fattar rektorn beslut om huruvida ett åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. Intervjuerna visar att detta i många fall är tillräckligt. Det har dock kommit fram exempel när skolans utredning visar på behov av samråd med skolpsykolog och/eller specialpedagog med handledarkompetens och i dessa fall lämnar rektorn en anmälan om det till Lomma kommuns "Resurs och Lärcenter". Det är då Resurs och Lärcenter som avgör vilken kompetens de sätter in och om de gör det alls. Även om de intervjuade ger flera exempel på att detta har fungerat bra, framkommer även flera exempel på när systemet inneburit att utredningen om elevens behov av stöd drar ut på tiden. Något som även försenar skolans möjlighet att tillgodose elevens stödbehov på bästa

sätt och leder till en upplevelse bland personal och föräldrar att rektorn inte förfogar över de väsentliga resurser för att kunna utreda samt ge stöd i den omfattning och på det sätt som utredningen visat att eleven behöver. Intervjuade lärare menar att detta leder till att det finns elever i skolan vars behov av stöd inte tillgodoses på det sätt och i den omfattning som de har behov av. Även rektorn delar denna uppfattning. Föräldrar uttrycker att de upplever att det inte är "hjärta och vilja" vid skolan som saknas, utan att det är de faktiska förutsättningarna som har brister. Tillsynen visar alltså att det förekommer fall där utredningen inte sker skyndsamt och inte heller i samråd med den elevhälsokompetens som behövs vilket leder till att det finns elever vid skolan som inte får sitt behov av stöd tillgodosett. Detta trots att arbetet med särskilt stöd generellt sett vid skolan är bra.

Rektorn berättar att en förklaring till den uppkomna situationen är att arbetsmiljörestriktioner gör att det inte går att ha stora klasser i de senare årskurserna. Detta har, tillsammans med ökade barnkullar i de lägre åldrarna, lett till att klasserna i de tidigaste årskurserna blivit större än vad man anser är lämpligt. Rektorn uppger vidare att det finns ett uttalat krav från huvudmannen att rektorn måste hålla budgeten, men att det inte framförts några synpunkter på att rektorn inte skulle hushålla med sina resurser på ett bra sätt. I dessa diskussioner med huvudmannen har rektorn påvisat att resurserna inte räcker till för att rektorn ska kunna ge det stöd som behövs. Kravet på att hålla budget har trots detta kvarstått. Upplevelsen av att resurser i form av personal som kan tillgodose specialpedagogiska insatser har minskat beror enligt rektorn på att den personal som tidigare betalades av Resurs och Lärcenter har dragits in. Enligt rektorn var tanken att dessa resurser i stället skulle tillfalla skolenheten. I realiteten upplever dock inte rektorn att det blivit så. Till nästa läsår har skolan planer på att omorganisera sättet som klasserna skapas från de åldersblandade till de åldershomogena som ett sätt att bättre kunna tillgodose alla barns behov. Tillsynen visar att resurser och stödåtgärder under innevarande läsår inte vid skolan fördelas så att de anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer exempel som lever upp till författningarnas krav. Det finns dock även exempel där elevens behov inte tydliggörs, utan det redovisas resultat på diagnoser och tester utan medföljande förklaring om vad detta innebär för elevens undervisningssituation. Det finns också exempel där fokus ligger på behov hos eleven som inte har någon koppling till utbildningsmålen. Det framgår heller inte på vilket sätt dessa utvecklingsbehov påverkar elevens utbildningssituation negativt. I stället framstår det för Skolinspektionen som att skolan övertar en del av det ansvar som åligger föräldrarna då en del av de behov som beskrivs saknar koppling till läroplanen. Skolan har även andra sätt att dokumentera elevens

stödbehov på som till viss del fyller samma funktion som åtgärdsprogrammen. Om detta hjälper eller stör är något som skolan behöver fundera över. Intervjuerna visar att de anpassningar som görs i undervisningen långt ifrån alltid blir tydliggjorda i åtgärdsprogrammen. Detta kan innebära att föräldrar inte uppfattar allt det som skolan faktiskt gör och det försvårar dessutom möjligheterna att utvärdera stödet som skolan ger. Tillsynen visar att kvaliteten på åtgärdsprogrammen behöver förbättras.

Då det finns elever vid skolan som inte får sitt behov av stöd tillgodosett på det sätt och i den omfattning som de behöver för att nå målen för utbildningen är det mycket viktigt att rektorn tillser att utredningar som sker i samråd med elevhälsan kommer till stånd, samt att resurser och stödåtgärder anpassas utifrån behoven. Rektorn måste även tillse att samtliga åtgärdsprogram lever upp till författningarnas krav.

Författning

3 kap 8–10 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz
Undervisningsråd

Helena Olivestam Torold
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).